

fo.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: christina.siwring@regeringskansliet.se

Departementspromemorian Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater, Ds 2024:2

(Fö2024/00152)

Bolagsverket har inte någonting att erinra mot förslaget i stort men har några kommentarer som följer nedan.

2 Författningsförslag

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

2 §

Bolagsverket har inte något att erinra mot det föreslagna tredje stycket i 2 §. Härigenom undantas utländska juridiska personer från registrering om de endast ska tillhandahålla varor och tjänster till amerikanska styrkor på svenskt territorium inom ramen för DCA-avtalet. Det föreslagna tillägget baserar sig på artikel 26.1 i DCA-avtalet, som avser juridiska personer.

Det nuvarande tredje stycket i den gällande filiallagen reglerar fysiska personer och innebär att en föreståndare ska finnas om förutsättningarna för det är uppfyllda. I promemorian föreslås en språklig justering i sista meningen. Något undantag från kravet på föreståndare har dock inte föreslagits, och det beror möjligtvis på att artikel 26.1 endast omfattar undantag från registrering vad gäller juridiska personer. Det torde innebära, såvitt Bolagsverket tolkar det, som att amerikanska leverantörer som är fysiska personer och som ska bedriva näringsverksamhet i Sverige måste anmäla en föreståndare hos Bolagsverket, såvida det inte finns särskilda skäl för att i det enskilda fallet besluta om dispens från kravet på föreståndare, se 2 a § i lagen om utländska filialer.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:782) om operativt militärt stöd

9 §

En militär serviceverksamhet som nämns i bestämmelsen ska inte omfattas av svenska regler om tillstånd och tillsyn. Bestämmelsen baserar sig på artikel 21 i DCA-avtalet. Bolagsverket anser att bestämmelsen måste klargöras vad gäller vilka tillstånd som inte ska gälla. Bolagsverket utgår från att verkets registreringsverksamhet inte omfattas men detta är inte tydligt. Som framförts ovan under 2.5 utgår Bolagsverket t.ex. från att bestämmelsen om föreståndare kommer att omfatta amerikanska leverantörer m.fl. som är fysiska personer och som avser att driva sin näringsverksamhet i Sverige.

7 Behovet av författningsändringar

7.2 Överväganden och förslag

7.2.3 Pass, visering, uppehålls- och arbetstillstånd

Bolagsverket har inte något att invända mot den föreslagna ändringen i utlänningsförordningen (2006:97) men verket utgår från att om en amerikansk leverantör, anställd, anhörig, underleverantör m.fl. skulle välja att registrera en näringsverksamhet hos Bolagsverket att verket då kan tillämpa vanliga associationsrättsliga krav för sådan registrering. Ett sådant krav är att om en företrädare inte är folkbokförd i Sverige så ska en kopia av en passhandling eller någon annan identitetshandling som avser den anmälda lämnas in vid anmälan. Enligt Bolagsverkets rutiner krävs i första hand kopia av pass, allt i syfte att försöka minimera riskerna för att bolag används som brottsverktyg.

7.2.19 Viss amerikansk militärledd verksamhet i Sverige ska undantas från svenska regler om tillstånd och tillsyn

Bolagsverket har, som nämnts ovan, inte någon erinran mot att det införs ett undantag från krav på registrering när det gäller näringsverksamhet som ska bedrivas av juridiska personer inom ramen för DCA-avtalet. Det är dock bra att undantaget gäller bara om den utländska juridiska personen *endast* ska tillhandahålla varor och tjänster till de amerikanska styrkorna på svenskt territorium. Om den utländska juridiska personen bedriver även annan verksamhet än sådant tillhandahållande av varor och tjänster så måste företaget registreras i Sverige i enlighet med det första stycket i lagen om utländska filialer som en utländsk filial, en agentur eller som ett svenskt dotterbolag. Det är svårt att i nuläget bedöma om det kommer att till Bolagsverket anmälas exempelvis aktiebolag med verksamhetsbeskrivning som delvis (dvs. inte endast bedriver...) omfattar leverans av varor och tjänster till amerikanska styrkor. I anslutning till att det kan komma sådana anmälningar till Bolagsverket uppkommer fråga om det kan finnas behov av att Bolagsverket i så fall underrättar Skatteverket om det som ett led i att minimera riskerna att bolag används som brottsverktyg (för det fall att bolaget av någon anledning visar sig inte utgöra vare sig en svensk eller en amerikansk leverantör). Detta med anledning av att leverantörer till styrkan som befinner sig i Sverige ska omfattas av immunitet och privilegier bl.a. när det gäller import och export av varor, mervärdesskatt på förvärv av varor och tjänster, direkta skatter och det kan möjligen locka oseriösa företagare i värsta fall.

7.2.21 Upphandling

Enligt artikel 25.1 i DCA-avtalet ska de amerikanska styrkorna få upphandla alla varor och tjänster utan begränsningar när det gäller val av leverantör eller underleverantör. Avtalen ska bjudas ut, tilldelas och förvaltas i enlighet med amerikanska regler. Anbudsgivare och leverantörer ska få information om gällande amerikanska lagar och föreskrifter, i syfte att möjliggöra för svenska företagare att träffa avtal med de amerikanska styrkorna. I punkten 2 åtar sig Sverige att inte behandla de amerikanska styrkorna mindre gynnsamt än Försvarsmakten när det gäller styrkans upphandling av varor och tjänster.

Artikel 25 föranleder ett par kommentarer från Bolagsverkets sida. Det med anledning av att Bolagsverket kan komma att tilldelas ett ansvar för den samordnade registerkontrollen för upphandlande myndigheter och enheter, se Leverantörskontrollutredningen¹ som lämnade sitt betänkande den 21 augusti 2023. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

För det fall att Bolagsverket ska bli den ansvariga myndigheten för den nämnda registerkontrollen behöver det t.ex. klargöras om de upphandlingar som omfattas av artikel 25 kan komma att ske (eller ska ske) genom den föreslagna samordningskontrollen. I så fall bör det regleras i författning. Det bör då också regleras närmare hur informationen hos Bolagsverket (om Bolagsverket blir ansvarig myndighet) ska hanteras om Försvarsmakten utgör upphandlande myndighet. Det kan vidare behöva införas särskilda sekretessbestämmelser, personalen vid Bolagsverket kan behöva säkerhetsklassificeras och det kan behöva klargöras hur hantering av eventuell säkerhetsskyddsklassificerad information ska ske osv.

Det framgår förvisso av promemorian att de amerikanska styrkorna varken utgör en upphandlande myndighet eller enhet samt att om Försvarsmakten eller annan myndighet skulle genomföra en upphandling tillsammans med amerikanska myndigheter inom ramen för DCA-avtalet så ska inte lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, LUFSS, gälla. Men, betyder det att svenska regler om upphandling inte alls blir tillämpliga i de fall ett annat land, i detta fall USA, upphandlar varor och tjänster på svenskt territorium och av svenska leverantörer? Det är, som Bolagsverket pekat på ovan, inte alldeles klart, och skulle behöva tydliggöras.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bolagsverket har inga invändningar mot vad som föreslås under det här avsnittet i promemorian.

9 Konsekvenser

Om upphandlingar som nämnts ovan ska ske (eller ska kunna ske) genom den föreslagna samordningskontrollen, och om det blir Bolagsverket som utses som den ansvariga myndigheten, kan det få påtagliga konsekvenser för Bolagsverket. I så fall tillkommer det både utvecklingskostnader och ökade kostnader för sådan handläggning som inte kan tas inom ramen för den avgiftsfinansierade verksamheten.

¹ En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter, SOU 2023:43

Övriga kommentarer

Enligt DCA-avtalet ska amerikanska leverantörer m.fl. kunna bedriva näringsverksamhet i Sverige under kortare eller längre tid. Viss näringsverksamhet ska vara undantagen registrering. Det finns inte något i DCA-avtalet, såvitt Bolagsverket har kunnat se, som reglerar t.ex. skyddet för företagsnamn och varumärken eller vad som ska hända vid en eventuell intrångssituation som uppstår vid utövande av näringsverksamhet på svenskt territorium. Företagsnamn och varumärken som är skyddade i Sverige utgör ensamrätter och innebär att ingen annan får i näringsverksamhet utan innehavarens tillstånd använda t.ex. ett förväxlingsbart kännetecken. Nationell lagstiftning har företräde här, som Bolagsverket bedömer det, men detta kan behöva klargöras.

Detta yttrande har beslutats av t.f. rättschef Joakim Blomqvist. Föredragande har varit verksjuristen Lena Göransson Norrsjö.

Joakim Blomqvist

Lena Göransson Norrsjö